

แผนประทุษกรรมกับลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้าย : ความเหมือนที่แตกต่าง

Offender's Modus Operandi versus Signature crime: The similar but different

ผศ.พ.ต.ท.ดร.สฤณี สืบพงษ์ศิริ*

บทคัดย่อ

พฤติกรรมที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะของมนุษย์จะไม่เปลี่ยนแปลงไปได้ง่าย โดยเฉพาะพฤติกรรมที่คนร้ายกระทำในสถานที่เกิดเหตุอย่างเด่นชัด ได้แก่ แผนประทุษกรรม การสวมบทบาทหรือลายเซ็นอาชญากรรม และการจัดฉาก บทความวิชาการนี้จึงได้นำเสนอข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงความหมาย ประวัติความเป็นมา ประเภท ตลอดจนประโยชน์และข้อจำกัด รวมทั้งเปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่างระหว่างกันของแผนประทุษกรรมกับลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้าย เพื่อประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการนำไปประยุกต์ใช้กระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีต่างๆ

ผลจากการศึกษา พบว่า แผนประทุษกรรม เป็นสิ่งที่คนร้ายได้กระทำไปเพื่อให้การประกอบอาชญากรรมนั้นสำเร็จ จัดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ที่คนร้ายสามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา ตามทักษะความชำนาญตลอดจนประสบการณ์ที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงความมั่นใจจากการที่ก่ออาชญากรรมสำเร็จมาแล้ว ส่วนลายเซ็นอาชญากรรมเป็นสิ่งที่คนร้ายไม่ได้ต้องกระทำลงไปเพื่อให้ก่ออาชญากรรมนั้นสำเร็จ แต่เป็นสิ่งที่กระทำไปเพื่อตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกหรือความต้องการด้านจิตใจของคนร้าย และเมื่อปรากฏขึ้นแล้วจะยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลงไปได้ง่ายๆ

ในการตัดสินใจว่าสิ่งใดเป็นแผนประทุษกรรมหรือสิ่งใดเป็นลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้าย ให้ดูจากกระบวนการในการประเมินวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุเป็นหลักว่า สิ่งใดเป็นสิ่งที่กระทำไปเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการก่ออาชญากรรม การป้องกันไม่ให้มีหลักฐานที่บ่งชี้ว่าตนเองเป็นคนร้าย และการทำให้ประสบผลสำเร็จในการหลบหนี หรือ กระทำไปเพื่อตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกหรือความต้องการด้านจิตใจของคนร้าย เพราะฉะนั้นการพยายามทำความเข้าใจในแผนประทุษกรรมร่วมกันกับลายเซ็นอาชญากรรมจะทำให้สามารถเชื่อมโยงในการสืบสวนคดีต่างๆได้เป็นอย่างดี มากกว่าจะพิจารณาเพียงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นหลัก

คำสำคัญ : แผนประทุษกรรม, ลายเซ็นอาชญากรรม, ความเหมือนที่แตกต่าง

*อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The individualistic human behavior usually remain consistent. There are possible manifestation of offender behavior at a crime scene-modus operandi, personation or signature crime, and staging. This academic article therefore is chiefly aimed at reviewing the literatures related to the meaning, background, aspect, benefit, limitations and compare the same or different between Offender's Modus Operandi versus Signature crime. For the benefit of the law enforcement to apply in the investigation process.

A results of study are Modus Operandi involves those behaviors necessary for the successful commission of a crime and also a learned behavior. However, these type behaviors are developed over time and change as offender gain experience, build confidence. The Signature crime, on the other hand, is not required in order to commit the crime. Rather, it serves the emotional or psychological needs of the offender and the essential core of the signature. When present, that it is always the same.

To decide what are Offender's Modus Operandi or Signature crime, Use consideration in the process of assessing the location of the crime scene, what do for success of the crime, protection of identity; and successful escape or what helps to serve the offender's emotional and psychological needs. Understanding and recognizing both the MO and the signature crime aspect of the event can enable the professional investigator to "link" events in a series, more than just one thing.

Keywords : A Modus operandi, Signature crime, The similar but different

บทนำ

คุณลักษณะของแบบอย่างการพูด รูปแบบการเขียน กิริยาท่าทาง อุปนิสัยต่างๆ เหล่านี้สามารถบ่งบอกได้ถึงพฤติกรรมของคนเรา ซึ่งเป็นสาเหตุให้บุคคลนั้นกระทำหรือมีปฏิกิริยาโต้ตอบหรือมีบทบาทตลอดจนการกระทำสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยพฤติกรรมที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะนี้ตามปกติจะยังคงอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงไปได้ง่าย โดยเฉพาะพฤติกรรมที่คนร้ายกระทำในสถานที่เกิดเหตุอย่างเด่นชัด อันประกอบด้วย 3 สิ่งได้แก่ แผนประทุษกรรม (MO) การสวมบทบาทหรือลายเซ็นอาชญากรรม (Personation or Signature crime) และ การจัดฉาก (Staging) ที่กระทำไปเพื่อให้เกิดความสับสนหรือให้การสืบสวนคดีหลงทาง (Douglas, & Munn, 1992) ตัวอย่างเช่น กรณีของฆาตกรต่อเนื่องอาชังร่อยหลักฐานคุณลักษณะทางพฤติกรรม(Behavioral characteristics) ซึ่งได้แก่ แผนประทุษกรรมและลายเซ็นอาชญากรรม (Scott A. Bonn, 2015)

ในการสืบสวนสมัยใหม่นั้น จำเป็นต้องใช้การจำลองภาพของอาชญากรรมโดยพิจารณาจากพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene Reconstruction) การพิจารณาลายเซ็นอาชญากรรม (Signature Crime) รวมทั้งวิเคราะห์ว่าคนร้ายคิดอย่างไร อะไรเป็นแรงจูงใจ (Motive) ตลอดจนให้น้ำหนักกับคำพูดแต่น้อยแต่ให้ใช้การวิเคราะห์พฤติกรรมเป็นหลัก ตลอดจนใช้ภูมิศาสตร์อาชญากรรม (Geographic Crime) เข้ามาใช้ร่วมกันในการสืบสวนสอบสวน สิ่งที่กล่าวมานี้ เป็นภาพตัวอย่างของการสืบสวนสมัยใหม่ที่ต้องมีการจำลองภาพของอาชญากรรม โดยอ่านจากพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งการพิจารณาลายเซ็นอาชญากรรมของตัวอาชญากร ที่มักจะไม่มีเปลี่ยนแปลงไปได้ง่ายๆ เหมือนกับแผนประทุษกรรม (Modus Operandi) ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อยๆ รวมถึงการคิดวิเคราะห์ว่าคนร้ายนั้นคิดอย่างไร อะไรเป็นแรงจูงใจ การเน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมเป็นหลักและการใช้ภูมิศาสตร์อาชญากรรมเข้ามาใช้ร่วมกันในการสืบสวนสอบสวน

ด้วยเหตุนี้ในการที่จะเข้าใจอาชญากรหรือคนร้ายให้ได้นั้น จะต้องทำความเข้าใจให้มากกว่าเพียงแค่การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุแบบทั่วไปเท่านั้น เพราะในความคิดของอาชญากรนั้นจะเปรียบได้กับความคิดของนักศิลปะ โดยมีสถานที่เกิดเหตุเป็นเสมือนกับภาพเขียนสีน้ำมันบนผืนผ้าใบของอาชญากรเท่านั้น เพราะฉะนั้น นักสืบสวนสอบสวนจึงต้องศึกษาในทุกๆ มิติของพฤติกรรม เช่น จะต้องประเมินถึงปฏิสัมพันธ์ของพฤติกรรมระหว่างเหยื่อกับตัวคนร้าย ทั้งในเหตุการณ์ที่เกิดก่อน ระหว่างและหลังการกระทำผิด โดยจะต้องพยายามตั้งคำถามถึงว่า ทำไมผู้ตายจึงตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ทำไมจึงต้องเกิดเหตุในช่วงเวลานั้น ทำไมจึงเกิดเหตุในสถานที่แห่งนี้ แล้วทำไมคนร้ายจึงมีพฤติกรรมแบบนี้ เป็นต้น ซึ่งคำถามเหล่านี้จะถูกนำมาใช้ในการพิจารณาถึงแผนประทุษกรรมและ/หรือลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้ายได้ (สฤณี สืบพงษ์ศิริ, 2558)

ดังนั้น บทความวิชาการฉบับนี้จึงมุ่งเน้นที่จะทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแผนประทุษกรรมกับลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้าย เพื่อให้ทราบถึงความหมาย ประวัติความเป็นมา ประเภท ตลอดจนประโยชน์และข้อจำกัด รวมทั้งเปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่างระหว่างกัน เพื่อประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีต่างๆ โดยเฉพาะคดีฆาตกรรมที่มีความรุนแรงหรือซับซ้อน ที่ยากต่อการหาตัวคนร้ายมาลงโทษได้ต่อไปในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับแผนประทุษกรรม

1. ความหมายของแผนประทุษกรรม

แผนประทุษกรรม (MO หรือ A Modus operandi) มีการให้นิยามความหมายที่หลากหลาย ดังนี้
แผนประทุษกรรม หมายถึง รูปแบบของอาชญากรรมที่ได้กระทำขึ้น หรือวิธีการที่คนร้ายใช้เพื่อก่ออาชญากรรม (Jennifer Chase, 2011)

แผนประทุษกรรม หมายถึง หนทางการกระทำผิด (way of working) หรืออะไรก็ตามที่คนร้ายได้กระทำลงไปเพื่อให้การก่ออาชญากรรมนั้นประสบความสำเร็จ จัดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ (Learned behavior) ที่มีความเป็นพลวัตรและปรับตัวได้ง่าย (David Webb, 2012)

แผนประทุษกรรม หรือ Method of doing things จัดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ (Learned Behavior) ที่สามารถจะพัฒนาได้ตลอดเวลา และเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งความมั่นใจที่มีจากการก่ออาชญากรรมนั้นได้สำเร็จ (Vernon Geberth, 1995)

แผนประทุษกรรม เป็นสิ่งที่คนร้ายต้องทำ (Must do) เพื่อให้การก่ออาชญากรรมสำเร็จ เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ อาทิ ฆาตกรต่อเนื่องจะเปลี่ยนแปลงและขัดเกลาแผนประทุษกรรมของตัวเอง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับพฤติกรรมหรือทักษะความชำนาญใหม่ๆ เช่น การควบคุมเหยื่อโดยการจับเหยื่อผูกมัด คนร้ายอาจเรียนรู้ว่ามีวิธีที่ง่ายและมีประสิทธิภาพมากกว่าโดยหันมาใช้กุญแจมือแทน เป็นต้น (Scott Bonn, 2015)

แผนประทุษกรรม จัดเป็นพฤติกรรมที่มีความจำเป็นเพื่อให้การก่ออาชญากรรมนั้นสำเร็จ และทุกๆ แผนประทุษกรรมจะประกอบไปด้วย (Dan Robb, 2015)

- 1) การประสบความสำเร็จในการก่ออาชญากรรม (Success of the crime)
- 2) การป้องกันไม่ให้มีหลักฐานที่บ่งชี้ว่าตนเองเป็นผู้กระทำความผิด (Protective of identity)
- 3) การทำให้ประสบผลสำเร็จในการหลบหนี (Successful escape)

จากความหมายของแผนประทุษกรรมที่มีความหมายหลากหลาย สามารถนำมาสรุปความหมายในภาพรวมได้ว่า แผนประทุษกรรม หมายถึง สิ่งที่คนร้ายได้กระทำไปเพื่อให้การประกอบอาชญากรรมนั้นสำเร็จ อันประกอบไปด้วยความต้องการประสบผลสำเร็จในการก่ออาชญากรรม การป้องกันไม่ให้มีหลักฐานที่บ่งชี้ว่าตนเองเป็นคนร้ายและการทำให้ประสบผลสำเร็จในการหลบหนี โดยแผนประทุษกรรมนี้จัดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่คนร้ายสามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลาตามทักษะความชำนาญตลอดจนประสบการณ์ที่เพิ่มมากขึ้นรวมถึงความมั่นใจจากการที่ก่ออาชญากรรมสำเร็จมาแล้ว

2. ประวัติความเป็นมาของแผนประทุษกรรม

แผนประทุษกรรม หรือ A Modus operandi (MO) มาจากภาษาละติน (Latin phrase) ซึ่งหมายถึง รูปแบบวิธีการปฏิบัติ (Mode of operation) โดยพื้นฐานนั้นอาชญากรทุกคนจะมีวิธีปฏิบัติการซึ่งรวมถึงลักษณะนิสัย เทคนิควิธีและพฤติกรรมที่แปลกประหลาด โดยที่วิธีการปฏิบัติเหล่านี้จะยังคงเหมือนกัน แต่จะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ตามทักษะความชำนาญที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อได้ประกอบอาชญากรรมสำเร็จ (Jennifer Chase, 2011)

แผนประทุษกรรม ถูกจัดหมวดหมู่โดย Major L.W. Atcherley หัวหน้าตำรวจแห่ง West Riding of Yorkshire โดยรวบรวมจากการจัดลำดับของลักษณะของนิสัย หรือการเคลื่อนย้ายในการก่ออาชญากรรมจากชุมชนหนึ่งไปยังอีกชุมชนหนึ่ง โดยใช้การเปรียบเทียบวิธีการกระทำของอาชญากรเหล่านั้น ซึ่งเรียกว่าระบบ Atcherley โดยระบบได้แบ่งแผนประทุษกรรมออกได้เป็น 10 หมวดหมู่ ดังนี้ (David Robb, 2015)

- 1) Classword ได้แก่ ชนิดของทรัพย์สินที่ดึงดูดความสนใจของคนร้าย หรือไม่ก็เป็น ที่อยู่อาศัย บ้านเช่า หรือ โรงแรม ที่คนร้ายเลือกก่ออาชญากรรม

2) Entry ได้แก่ ช่องทางเข้าของคนร้าย เช่น คนร้ายเลือกเข้าทางหน้าต่างด้านหน้าหรือทางด้านหลัง เป็นต้น

3) Means ได้แก่ วิธีทางในการก่ออาชญากรรม เช่น การเลือกใช้อุปกรณ์เครื่องมือจัดแะในการเข้าไปภายในบ้าน

4) Object ได้แก่ ชนิดของทรัพย์สินหรือสิ่งของที่คนร้ายลักไป

5) Time ได้แก่ ช่วงเวลาที่คนร้ายก่อเหตุ เช่น ช่วงเวลาเช้ามืด กลางวันหรือกลางคืน หรือช่วงเวลาทานอาหาร เป็นต้น

6) Style ได้แก่ รูปแบบการแต่งกายของคนร้าย เช่น แต่งตัวเลียนแบบเพื่อแสดงให้เหมือนกับว่าเป็นเจ้าหน้าที่หรือช่างซ่อมอุปกรณ์ เป็นต้น

7) Tale ได้แก่ การแต่งเรื่องโกหกเพื่อให้เหยื่อตายใจหลงเชื่อ เช่น การแต่งเรื่องโกหกเพื่อให้เจ้าของบ้านหลงเชื่อ ยอมให้เข้าไปภายในบ้านแล้วลักทรัพย์สินไป เป็นต้น

8) Pals ได้แก่ การก่ออาชญากรรมที่มีผู้สมรู้ร่วมคิดกัน

9) Transport ได้แก่ การขนส่งในการก่ออาชญากรรม เช่น การเลือกใช้รถจักรยานยนต์หรือเลือกใช้รถยนต์ราคาแพงในการก่ออาชญากรรม เพื่อสามารถหลบหนีได้โดยง่ายหรือไม่ให้คนสงสัย เป็นต้น

10) Trademark หมายถึง เครื่องหมายการค้า ซึ่งเป็นสิ่งที่อาชญากรรมกระทำผิดวิสัยปกติทั่วไปหรือแปลกในการก่ออาชญากรรม เช่น การต้องวางยาเบื่อสุนัข การเปลี่ยนเสื้อผ้าหลังก่ออาชญากรรม หรือเขียนโน้ตทิ้งไว้ให้เจ้าของบ้านอ่าน เป็นต้น โดยเครื่องหมายการค้านี้จัดเป็นส่วนหนึ่งของลายเซ็นอาชญากรรม

แผนประทุษกรรมจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามความชำนาญและความมั่นใจของคนร้ายที่ได้ก่ออาชญากรรมสำเร็จ คนร้ายจะพยายามปรับปรุงแผนประทุษกรรมของตนเองโดยการเรียนรู้จากความผิดพลาดที่นำไปสู่การถูกจับกุมในครั้งก่อนๆ เพราะฉะนั้น การที่คนร้ายถูกจำคุกจึงส่งผลต่อแผนประทุษกรรม โดยเฉพาะในกลุ่มอาชญากรมืออาชีพ (Career criminals) อาทิ การที่หัวขโมยหน้าใหม่ใช้วิธีการทุบกระจกหน้าต่างชั้นล่างให้แตกเพื่อจะเข้าไปขโมยของภายในบ้านเป้าหมายที่ต้องการโจรกรรม แต่ด้วยความกลัวว่าจะเกิดเสียงกระจกแตกดังจะทำให้คนในบ้านตื่น คนร้ายจึงหาวิธีการที่ดีกว่าโดยใช้เครื่องมือจิกลอนหน้าต่างแทน ซึ่งจะทำให้เกิดเสียงดังน้อยกว่าการทุบกระจกหน้าต่าง ทำให้ต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้นในการก่ออาชญากรรม นั้นแสดงว่า การที่หัวขโมยได้ปรับปรุงเทคนิควิธีในการเข้าไปภายในบ้านของเหยื่อ ก็เพื่อให้มีความเสี่ยงต่อการถูกจับกุมลดลงและเพื่อให้ได้ประโยชน์ต่อตัวเองมากขึ้นนั่นเอง (David Webb, 2012)

3. ประเภทและตัวอย่างของแผนประทุษกรรม

ประเภทและตัวอย่างของแผนประทุษกรรมของคนร้าย (Jennifer Chase, 2011) ได้แก่

1) ประเภทของการควบคุมเหยื่อและประเภทของเชือกที่ใช้ผูกมัดเหยื่อเพื่อไม่ให้เหยื่อหนีหลุดรอดไปได้

2) ประเภทของอาวุธที่ใช้ เช่น อาวุธมีด อาวุธปืน หรือวัตถุของแข็งไม่มีคม เป็นต้น

3) รูปแบบการใช้เทปปิดหรือพันมัดเหยื่อ เช่น การผูกมัดที่ข้อมือ หรือปิดที่ปากของเหยื่อเพื่อไม่ให้เหยื่อร้องขอความช่วยเหลือได้ เป็นต้น

- 4) รูปแบบการใช้เครื่องมือจัดแงะ เพื่อให้สามารถเข้าไปในบ้านของเหยื่อได้สำเร็จ โดยมีความเสี่ยงน้อยที่สุด
- 5) รูปแบบการโจมตี เช่น เมื่อเหยื่อออกจากรถหรือเมื่อเหยื่อเดินผ่านในที่จอดรถที่มืด เพื่อให้การก่ออาชญากรรมนั้นประสบความสำเร็จ โดยที่เหยื่อไม่สามารถร้องขอความช่วยเหลือหรือหลบหนีไปได้ เป็นต้น
- 6) ช่วงเวลาที่คนร้ายเลือกในการก่ออาชญากรรม เช่น ช่วงเช้ามืดหรือช่วงกลางคืน เป็นต้น
- 7) รูปแบบการทำลายหลักฐานที่จะนำไปสู่การระบุตัวตนของคนร้ายได้ เช่น รอยนิ้วมือเพื่อไม่ให้สามารถสืบสวนรู้ว่าตัวเองเป็นคนร้าย

4. ประโยชน์และข้อจำกัดของแผนประทุษกรรม

ในการสืบสวนคดีฆาตกรรมนั้น แผนประทุษกรรม จะหมายถึงการวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุทางนิติวิทยาศาสตร์ (The forensic analysis of the crime scene) (Jennifer Chase, 2011) นับตั้งแต่กลาง ค.ศ. ที่ 19 เป็นต้นมา เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนได้ใช้ความรู้เกี่ยวกับแผนประทุษกรรมในการสืบหาตัวคนร้าย โดยศึกษาจากพฤติกรรมอาชญากรรม เช่น รูปแบบวิธีการเข้าไปภายในอาคารที่พักอาศัยของเหยื่อ วิธีการเปิดหรือทำลายตู้নিরภัยหรือในคดีฆาตกรรมนั้นเหยื่อถูกจับตัวอย่างไร คนร้ายมีวิธีสังหารเหยื่ออย่างไร เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถระบุชี้ได้ว่าเป็นการกระทำของคนร้ายคนเดียวกันหรือไม่ นอกจากนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนที่มีประสบการณ์ สามารถที่จะรู้ถึงบุคลิกภาพจำเพาะของคนร้ายได้จากประเภทและวิธีของการก่ออาชญากรรมของคนๆนั้นหรือก็คือแผนประทุษกรรมนั่นเอง (อินเนส ไบรอัน, 2547)

เนื่องจากมนุษย์เราทุกคนต่างก็มีอุปนิสัยใจคอและความนิยมชมชอบในรูปแบบที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะขณะที่ก่ออาชญากรรม การดำเนินกรรมวิธีก็จะใช้สัญชาตญาณที่คนร้ายนั้นชอบและถนัดที่สุดใน การปฏิบัติ อีกทั้งจากประสบการณ์การก่ออาชญากรรมในครั้งที่ผ่านมา ทำให้ตัวเองแน่ใจว่าจะต้องกระทำ ได้สำเร็จและไม่มีใครจับได้ ความชอบและนิสัยแบบนี้เรียกว่า “เทคนิคของคนร้าย (Criminal modus operandi)” ถึงแม้ว่าในสถานที่เกิดเหตุจะไม่มีหลักฐานอะไรหลงเหลืออยู่ เช่น รอยนิ้วมือหรือรอยเท้า แต่คนร้ายก็ได้ทิ้งพฤติกรรมของตัวเองไว้ในสถานที่เกิดเหตุนั้นแล้ว แม้ว่าในจุดที่เกิดเหตุจะแสดงออกมาว่า เป็นอาชญากรรมที่สมบูรณ์แบบ (perfect crime) ก็ตาม จุดที่เกิดเหตุนั้นเองเป็นตัวที่แสดงถึงเทคนิคของ คนร้ายชนิดหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่งก็คืออาชญากรไม่สามารถหลบหนีหรือหลุดรอดจากเทคนิค ของตัวเองไปได้ โดยเทคนิคของคนร้ายเช่นนี้บางทีเรียกได้ว่าเป็น “ร่องรอยที่ไร้รูปร่าง” ดังนั้น ในการสืบสวน คดีโดยใช้ระบบเทคนิคของคนร้าย (The Investigation by The Criminal Modus Operandi System) จึงต้องอาศัยการตั้งข้อสังเกตของการกระทำ อุปนิสัยของคนร้ายในการประกอบอาชญากรรม ในการสืบสวน ติดตามจับกุมผู้กระทำผิด (กองปราบปราม, 2555)

แม้ว่าแผนประทุษกรรม จะสามารถนำไปใช้ในการเชื่อมโยงคดีในสถานที่เกิดเหตุต่างๆ เช่น คนร้ายใช้เครื่องมือตัดกระจกเพื่อที่จะเข้าไปในบ้านของเหยื่อ ซึ่งแสดงถึงแผนประทุษกรรมหรือวิธีการกระทำ ผิดของคนร้าย ที่จะใช้เครื่องมือตัดกระจกในการเข้าไปในบ้านของเหยื่อรายอื่นๆ ต่อไป เป็นต้น (David Webb, 2012) ก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถนำไปใช้ได้ในทุกๆคดีที่เชื่อว่าเกิดจากคนร้ายคนเดียวกันกระทำ

เพราะแผนประทุษกรรมยังมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ในการเชื่อมโยงคดีต่างๆ เนื่องจากแผนประทุษกรรมสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับลายเซ็นอาชญากรรม (Signature crime)

1. ความหมายของลายเซ็นอาชญากรรม

ลายเซ็นอาชญากรรม (Signature crime) มีการถูกให้นิยามความหมายที่หลากหลายและแตกต่างกันดังนี้ กล่าวคือ

ลายเซ็นอาชญากรรม หมายถึง นามบัตรหรือเครื่องหมายการค้า (Trademark) ของคนร้าย (Dan Robb, 2015)

ลายเซ็นอาชญากรรม หมายถึง สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมของอาชญากรที่แสดงออกมา ดังนั้น องค์ประกอบของลายเซ็นอาชญากรรมจะประกอบไปด้วยแรงจูงใจที่กำหนดพฤติกรรมและความคิดของมนุษย์ (Psychodynamics) ซึ่งกระทำไปโดยจิตใต้สำนึกและแรงจูงใจทางอารมณ์ (Vernon Geberth, 1995)

ลายเซ็นอาชญากรรม หมายถึง สิ่งที่ช่วยเติมเต็มอารมณ์และความต้องการด้านจิตใจของอาชญากร หรือเป็นความแตกต่างของพฤติกรรม (Distinctive behaviors) ที่ช่วยตอบสนองด้านจิตใจของอาชญากรและเป็นความต้องการทางด้านอารมณ์ ดังนั้น วัตถุพยานจะสามารถนำมาช่วยในการกำหนดลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้ายที่ก่ออาชญากรรมได้ (Jennifer Chase, 2011)

ลายเซ็นอาชญากรรม เป็นสิ่งที่ไม่ใช่การกระทำของคนร้ายเพื่อให้สามารถจะกระทำผิดกฎหมายได้สำเร็จ แต่เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงบุคลิกภาพพื้นฐาน รูปแบบการใช้ชีวิต (Lifestyle) และการพัฒนาความชำนาญของคนร้าย นอกจากนั้นแล้ว ยังเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึง ความต้องการทางอารมณ์ (Emotional needs) หรือ ทางด้านจิตใจ หรือ ความต้องการเพื่อความพึงพอใจของคนร้าย เมื่อพวกเขาได้แสดงพฤติกรรมออกมา อาทิเช่น กรณีฆาตกรต่อเนื่อง แจ็คเดอะริปปเปอร์ (Jack The Ripper) พบว่า ศพที่ตกเป็นเหยื่อที่ถูกจัดวางท่าทางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดูถูกเหยียดหยามทางเพศเหยื่อโสเภณี ก่อรูปกับการทิ้งศพไว้ให้พบเห็นได้โดยง่าย เพื่อให้เกิดความตื่นตระหนกกับผู้ที่ได้พบเห็นศพอีกด้วย เป็นต้น ดังนั้น ลายเซ็นอาชญากรรมจึงเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกภาพของคนร้ายที่แท้จริงรวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่แอบซ่อนอยู่ภายในอีกด้วย (David Webb, 2012)

ลายเซ็นอาชญากรรม เป็นการก่ออาชญากรรมที่เติมเต็มความต้องการทางอารมณ์ซึ่งไม่จำเป็นต้องกระทำไปอย่างมีสำนึก โดยจะรวมถึงสิ่งที่แสดงออกถึงเจตนาหรือแผนการที่วางไว้ในสถานที่เกิดเหตุ การเอาสิ่งของของเหยื่อเพื่อเป็นถ้วยรางวัล สิ่งที่ยังคงอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะในสิ่งที่แสดงออกมาทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งอาจแสดงออกมาทางด้านของคำพูดสับสนหรือการด่าว่าอย่างหยาบคายรุนแรง หรือแม้กระทั่งการออกคำสั่งบังคับเหยื่อในรูปแบบต่างๆ (Homes, 2002 อ้างถึงใน Dan Robb, 2015)

ลายเซ็นอาชญากรรมนั้นไม่ใช่สิ่งที่คนร้ายต้องทำเพื่อให้ก่ออาชญากรรมสำเร็จ แต่เป็นสิ่งที่ตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกหรือความต้องการทางด้านจิตใจของคนร้าย เพราะฉะนั้นลายเซ็นอาชญากรรมจึงมาจากจิตใจของผู้กระทำผิดและจะสะท้อนส่วนลึกของจิตนาการความต้องการที่ฆาตกรมีกับเหยื่อของตน โดยจิตนาการนั้นจะพัฒนาขึ้นอย่างช้าๆ และจะเพิ่มสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยอาจเริ่มจากการทารุณกรรมสัตว์ในสมัยวัยเด็ก สิ่งสำคัญของหลักการของลายเซ็นอาชญากรรม คือ เมื่อปรากฏขึ้นแล้วยังคงเหมือนเดิม เพราะมันเกิดขึ้นจากจิตนาการของคนร้าย ที่ก่อรูปมาเป็นระยะเวลานานก่อนที่จะฆ่าเหยื่อรายแรกในคดีฆาตกรรมนั้น ลายเซ็นอาชญากรรมอาจรวมถึงการชำแหละศพ (Mutilation) หรือการตัดทอนร่างกายศพเหยื่อ เช่น กรณีของแจ๊คเดอะริปเปอร์ ที่ตัดและชำแหละศพเหยื่อโสเภณี ที่เป็นเอกลักษณ์ในการฆาตกรรมของตน เป็นต้น (Scott Bonn, 2015) หรือ กรณีคดีของแดชเมอร์ (Dahmer's case) ที่แสดงลายเซ็นอาชญากรรมในการฆาตกรรม โดยแสดงออกถึงความพึงพอใจที่เห็นความเจ็บปวดของเหยื่อ (The sadistic sexual satisfaction) และการควบคุมร่างกายเหยื่อขณะที่ยังมีชีวิต รวมทั้งพฤติกรรมที่ดึงดูดความสนใจทางเพศกับร่างกายศพของเหยื่อ เช่น การตัดทอนร่างกายและกินอวัยวะจากศพของเหยื่อ การนำเอากะโหลกศีรษะมาทาสีวางไว้บนหัวเตียงนอน หรือการเอาศีรษะเหยื่อไปแช่ไว้ในตู้เย็น เป็นต้น (Encyclopedia of death and dying, 2017)

ภาพที่ 1 สภาพศพเหยื่อโสเภณีของแจ๊คเดอะริปเปอร์ (Scott Bonn, 2015)

ภาพที่ 2 ชิ้นส่วนที่ถูกตัดทอนจากร่างกายเหยื่อในคดีแดชเมอร์ (Encyclopedia of death and dying, 2017)

จากความหมายของลายเซ็นอาชญากรรมที่มีความหมายหลากหลาย รวมทั้งลักษณะพิเศษเฉพาะสามารถนำมาสรุปความหมายในภาพรวมได้ว่าลายเซ็นอาชญากรรม หมายถึง สิ่งที่คนร้ายไม่ได้ต้องกระทำลงไปเพื่อให้ก่ออาชญากรรมนั้นสำเร็จแต่เป็นสิ่งที่กระทำไปเพื่อตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกหรือความต้องการด้านจิตใจของคนร้าย หรือความต้องการทางอารมณ์ หรือจินตนาการ อันเป็นสิ่งที่สะท้อนถึง บุคลิกภาพพื้นฐาน รูปแบบการใช้ชีวิตและการพัฒนาความชำนาญของคนร้าย หลักการสำคัญของลายเซ็นอาชญากรรม คือ เมื่อปรากฏขึ้นแล้วจะยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลงไปได้ง่ายๆ

2. ประเภทและตัวอย่างของลายเซ็นอาชญากรรม

ประเภทและตัวอย่างของลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้าย (Jennifer Chase, 2011) ได้แก่

- 1) ระดับความรุนแรงของบาดแผลที่ตัวเหยื่อ ตั้งแต่ระดับความรุนแรงน้อยไปถึงระดับรุนแรงมากเกินปกติ
- 2) สถานที่เฉพาะหรือลำดับของการกระทำของคนร้าย เช่น การเลือกสถานที่ลงมือโจมตีเหยื่อหรือทิ้งเหยื่อโดยเฉพาะ
- 3) การหลั่งน้ำอสุจิ การปัสสาวะ และ/หรือการถ่ายอุจจาระไว้ในสถานที่เกิดเหตุ เช่น การหลั่งน้ำอสุจิหรือปัสสาวะลงบนตัวเหยื่อ เป็นต้น
- 4) ประเภทของอาวุธที่ใช้ก่ออาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษ เช่น การใช้เครื่องช็อตไฟฟ้ากับเหยื่อทุกราย
- 5) ลักษณะเฉพาะของเหยื่อที่เป็นเป้าหมาย ได้แก่ อายุ เชื้อชาติ อาชีพ หรือลักษณะทางกายภาพอื่นๆ เช่น ลักษณะทรงผม เป็นต้น
- 6) ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีลักษณะจำเพาะที่ถูกทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ เช่น ข้อความหรือสิ่งของ เป็นต้น

พฤติการณ์คดีที่แสดงถึงลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้าย ตัวอย่างเช่น กรณีพบศพหญิงผิวขาวอายุ 32 ปี เสียชีวิตภายในห้องนอน ศพมีลักษณะนอนเปลือยกายบนเตียงนอน โดยมีหมอนปิดอยู่บนศีรษะ พบที่ช่องคลอดผู้ตายมีลำกล้องปืนสั้นเสียบคาอยู่ ศพถูกฆาตกรจัดทำทางโดยให้ใส่รองเท้าส้นสูงสีแดงและถูกจัดวางเปิดเผยในตำแหน่งที่สามารถพบเห็นความวิบัติการนี้ได้อย่างชัดเจน นอกจากนั้นยังตรวจพบหลักฐานการทรมานเหยื่อจากบาดแผลถูกของแข็งไม่มีคมบริเวณศีรษะและการถูกรัดคอ แม้ว่าจะไม่พบหลักฐานการข่มขืนหรือการร่วมเพศแบบวิบัติการก็ตาม แต่ตรวจพบเส้นขนอวัยวะเพศบนฟูกที่นอนและบนพรมภายในห้องนอนของเหยื่อ นอกจากนี้ยังพบว่า ทรัพย์สินได้แก่แหวนราคาแพงได้หายไปจากนิ้วมือของเหยื่ออีกด้วย

จากพฤติการณ์คดีนี้จะพบว่า ศพหญิงเปลือยกายมีร่องรอยการถูกล่วงละเมิดทางเพศจากการพบบริเวณช่องคลอดถูกนำเอาวัตถุสอดใส่ไว้ การที่ไม่พบหลักฐานที่แสดงถึงการใช้กำลังบุกรุกเข้าไปในบ้านเหยื่อ การพบว่าศพเหยื่อถูกจัดวางท่าทางและแสดงโดยเปิดเผย เพื่อต้องการสื่อสารความหมายที่มีความพิเศษออกมา รวมทั้งการที่คนร้ายเข้ามาภายในบ้านเหยื่อแล้วทำร้ายร่างกายและฆ่าเหยื่อ โดยใช้เวลาในสถานที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดวางท่าทางศพ อันเป็นการแสดงถึงเจตนาหรือแผนการที่วางไว้ ส่วนการที่ศพถูกจัดนอนหงายขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นเต้านมและอวัยวะเพศตลอดจนท่าทางศพ ก็เพื่อสร้างความ

ตื่นตระหนก (Shock value) ให้กับผู้ที่เข้ามาพบเห็นศพ รวมทั้งบาดแผลบนศีรษะที่มีขนาดใหญ่และการจัดวางท่าศพเพื่อต้องการแสดงถึงการถูกเหยียดหยามผู้ตาย (Degrading)

สรุปได้ว่า ฆาตกรรายนี้มีแรงจูงใจทางเพศ (Sexually Motivated) ในการก่ออาชญากรรม การที่ศพอยู่ในสภาพเปลือยอนางายและถูกจัดวางท่าทางภายหลังเสียชีวิต โดยมีวัตถุทิ่มแทงไว้ในร่างกาย (ปากลากล้องปืนในช่องคลอด) ทำให้เห็นอย่างชัดเจนได้ว่าคนร้ายได้ใช้เวลาอย่างมากในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อก่อเหตุนอกเหนือไปจากที่ต้องการฆ่าเหยื่อเท่านั้น รวมทั้งมีการนำเอาสิ่งของไปจากเหยื่อเพื่อนำไปเป็น ถ้วยรางวัลอันเป็นการแสดงถึงลายเซ็นอาชญากรรมของฆาตกรรายนี้ทั้งสิ้น ดังนั้น ลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้าย จะเกิดขึ้นเมื่อคนร้ายได้กระทำการทางเพศที่มีความพิเศจำเพาะอย่างซ้ำๆ โดยผ่านการใช้เทคนิคของการผูกมัดเหยื่อ ลักษณะของบาดแผล (ขนาดและความรุนแรง) และ/หรือรูปแบบของการลงโทษเหยื่อ การจัดวางท่าทางศพเพื่อสร้างความตื่นตระหนกกับผู้พบเห็น การทรมานและการตัดชิ้นส่วนศพรวมทั้งการแสดง พฤติกรรมการบูชาเกี่ยวกับพิธีกรรมความเชื่อ (Ritualistic behavior) ต่างๆ ออกมา (Vernon Geberth, 1995)

3. ประโยชน์และข้อจำกัดของลายเซ็นอาชญากรรม

ลายเซ็นอาชญากรรมคนร้าย เป็นการรวมกันของพฤติกรรมมนุษย์และสถานที่เกิดเหตุที่เป็นแหล่งรวมของพฤติกรรมคนร้ายเช่นกัน ดังนั้น ถ้าคนร้ายได้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุอีกครั้งหนึ่ง เช่น กรณีฆาตกร ต่อเนื่องก็จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ รวมทั้งแสดงความต้องการและรูปแบบที่ไม่สามารถจะปกปิดออกมาได้เสมอเช่นกัน ซึ่งผลที่ตามมาก็มักจะทำให้คนร้ายมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกจับกุม เนื่องจากคนร้ายมักใช้ระยะเวลาอยู่ในสถานที่เกิดเหตุเป็นเวลานานเพื่อแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ออกมา

ส่วนข้อจำกัดของลายเซ็นอาชญากรรม พบว่า ลายเซ็นอาชญากรรมนั้นจะไม่แสดงออกมาในการก่ออาชญากรรมทุกๆ ครั้ง เพราะว่ามันเป็นเหตุการณ์ในอนาคตที่คนร้ายจะกระทำที่อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ เช่น กรณีเกิดมีการขัดจังหวะหรือมีสิ่งที่ยึดได้โต้ตอบคนร้ายอย่างที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน เป็นต้น ดังนั้น เหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนในสถานที่เกิดเหตุนี้ถือเป็น ปัจจัยที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ หรือ X-factor ที่อาจนำมาใช้ในการแยกความแตกต่างระหว่างแผนประทุษกรรมกับลายเซ็นอาชญากรรมนี้ได้ (Turvey, 2001 อ้างถึงใน Dan Robb, 2015)

การศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง แผนประทุษกรรมกับลายเซ็นอาชญากรรม

จากความหมายตลอดจนตัวอย่างของแผนประทุษกรรมกับลายเซ็นอาชญากรรมที่กล่าวมา จะพบว่า แผนประทุษกรรมกับลายเซ็นอาชญากรรมนั้น มีความคล้ายคลึงกันจนทำให้บางครั้งเกิดความยุ่งยากในการวิเคราะห์หาความแตกต่างโดยเฉพาะในสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากความเหมือนกันระหว่างแผนประทุษกรรมและลายเซ็นอาชญากรรม อาจจะทำให้เกิดความสับสนได้มากในการแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน (Dan Robb, 2015) เพราะในทุกอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจะมีแผนประทุษกรรมแต่ไม่ทุกอาชญากรรมที่จะมีลายเซ็นอาชญากรรม (Scott A. Bonn, 2015)

จากข้อสมมติฐานเบื้องต้นของการจัดทำเค้าร่างอาชญากรรมรุนแรง (Lust crime) ซึ่งเป็นเครื่องมือสืบสวนหาสาเหตุอาชญากรรม (Ronald M. Holmes and Stephen T. Holmes, 2009) พบว่า

1) สถานที่เกิดเหตุย่อมสะท้อนถึงบุคลิกภาพของผู้กระทำความผิด เนื่องจากภาพรวมของสถานที่เกิดเหตุย่อมจะถูกมองเห็นและถูกประเมินได้ถึงสภาพของจิตใจของบุคลิกภาพของคนร้ายได้

2) แผนประทุษกรรมจะยังคงคล้ายคลึงกัน เนื่องจากพบว่าแผนประทุษกรรมถูกทำซ้ำหลายครั้งในการข่มขืนหรือการฆาตกรรม

3) ลายเซ็นอาชญากรรมจะยังคงเป็นอย่างเดียวกัน เนื่องจากลายเซ็นอาชญากรรมนั้นเป็นการกระทำที่จำเพาะ (Unique manner) ซึ่งคนร้ายใช้ในการก่ออาชญากรรม เช่น การใช้คำพูดที่จำเพาะในขณะที่ข่มขืนเหยื่อหรือลักษณะจำเพาะที่จะทิ้งบางอย่างไว้ในสถานที่เกิดเหตุ เป็นต้น

4) คนร้ายจะไม่มีวันที่จะเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของตน เนื่องจากคนเรานั้นอาจจะเปลี่ยนแปลงลักษณะท่าทางบุคลิกภาพได้แต่บุคลิกภาพหลักจะยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น การที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพหลักได้ จึงทำให้คนร้ายยังคงก่ออาชญากรรมที่มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกันต่อไป

ดังนั้น บุคลิกภาพอาชญากรจะยังคงดำเนินไปเป็นอย่างเดียวกันหรือมีรูปแบบการก่ออาชญากรรมที่คล้ายคลึงกัน (Similar crimes) ซึ่งก็คือ การมีแผนประทุษกรรมที่คล้ายคลึงกันนั่นเอง จากการที่แผนประทุษกรรมนั้นเป็นการกระทำที่คนร้ายต้องการให้บรรลุผลสำเร็จในการก่ออาชญากรรม ในขณะที่ลายเซ็นอาชญากรรม กลับเป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกต้องการของคนร้าย ซึ่งความต้องการนี้จะแสดงออกทางพฤติกรรมและการกระทำที่เหนือกว่าเพียงแค่ต้องการจะให้บรรลุผลสำเร็จในการก่ออาชญากรรมเท่านั้น เพราะมันจะถูกขับเคลื่อนไปตามจินตนาการและความต้องการของคนร้ายเพื่อให้ได้รับความพึงพอใจจากการก่ออาชญากรรม นอกจากนี้แผนประทุษกรรมนั้นยังสามารถเปลี่ยนแปลงพัฒนาการต่อไปได้ ส่วนลายเซ็นอาชญากรรมจะยังคงอยู่เหมือนเดิมเป็นอย่างเดียวกัน แต่ก็เป็นไปได้ที่ลายเซ็นอาชญากรรมนั้นอาจจะเพิ่มความเข้มข้นขึ้นได้ เช่น การเพิ่มความวิตถารร่วมเพศกับศพเหยื่อ โดยหลังจากที่นำศพไปทิ้งแล้วได้กลับไปชำเราศพอีกหลายหน เป็นต้น (Rebecca Taylor LaBrode, 2007) เพราะฉะนั้นการพยายามทำความเข้าใจในแผนประทุษกรรมร่วมกันกับลายเซ็นอาชญากรรม จะทำให้สามารถเชื่อมโยงในการสืบสวนคดีต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มากกว่าจะพิจารณาเพียงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นหลัก (Vernon Geberth, 1995)

ในการจำแนกความแตกต่างระหว่างแผนประทุษกรรมกับลายเซ็นอาชญากรรม อาจจะมีควมยากลำบากในการแยกกันได้อย่างเด็ดขาด โดยเฉพาะในสถานที่เกิดเหตุ แต่อย่างไรก็ตามในหลักการนักสืบสวนก็ควรจะต้องแยกความแตกต่างให้ชัดเจน เช่น วิธีในการทรมานเหยื่อที่ไม่เหมือนกันจัดเป็นแผนประทุษกรรม แต่ความพึงพอใจที่ได้เห็นความเจ็บปวดทรมานของเหยื่อจากการลงโทษของคนร้ายนั้นคือลายเซ็นอาชญากรรม เป็นต้น (Douglas & Olesaher, 1995 อ้างถึงใน Dan Robb, 2015) หรือในกรณีความแตกต่างระหว่างการจัดฉาก (Staging) กับการจัดวางท่าทางศพเหยื่อ (Posing) จะพบว่า การจัดฉากในสถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่คนร้ายทำเพื่อวัตถุประสงค์ลวงให้เกิดความสับสนและมักทำให้

การสืบสวนของเจ้าหน้าที่หลงทาง จัดเป็นส่วนประกอบหนึ่งของแผนประทุษกรรม เช่น การที่นักฆ่าขึ้นพยายามจัดฉากทำให้การบุกรุกเข้าหาเหยื่อดูเหมือนเป็นการเข้าไปย่องเบาลักทรัพย์ เป็นต้น

ส่วนการจัดวางท่าทางศพเหยื่อ จัดเป็นลายเซ็นอาชญากรรมที่คนร้ายต้องการสื่อสารความหมายที่มีความพิเศษ (Specific message) ออกมา เพื่อตอบสนองความต้องการตามจินตนาการของคนร้าย เช่น การก่ออาชญากรรมจากความโกรธหรือต้องการมีอำนาจที่เหนือเหยื่อ หรือ การจัดท่าทางศพเหยื่อเพื่อส่งข้อความไปยังเจ้าหน้าที่หรือเพื่อต้องการให้สังคมตื่นตระหนก เป็นต้น (Scott A. Bonn, 2015)

ภาพที่ 3 แสดงการจัดวางท่าทางและผูกมัดเหยื่อให้เป็นไปตามความต้องการและจินตนาการของคนร้าย เพื่อเพิ่มความรู้สึกตื่นเต้นทางเพศ (Vernon J Geberth, 1995)

ภาพที่ 4 แสดงการจัดท่าทางตลอดจนการวางศพไว้ในที่สาธารณะ เพื่อการดูถูกเหยียดหยามและเพื่อให้เกิดความตื่นตระหนกกับผู้ที่ได้พบเห็น (Scott A. Bonn, 2015)

ดังนั้น วิธีการศึกษาความแตกต่างระหว่างแผนประทุษกรรมกับลายเซ็นอาชญากรรม สามารถวิเคราะห์ได้จากลักษณะพิเศษของสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งได้แก่ การตัดสินใจทางพฤติกรรมของคนร้ายในส่วนที่เกี่ยวกับเหยื่อและการเลือกสถานที่ในการก่ออาชญากรรม รวมทั้งวิธีการเข้าหาเหยื่อ การโจมตีและควบคุมเหยื่อ ลักษณะและความถี่ของการกระทำทางเพศ วัตถุที่ใช้กระทำทางเพศ ลักษณะและรูปแบบการพุด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้สามารถสรุปสภาพของจิตใจ การวางแผน ตลอดจนจินตนาการและแรงจูงใจของคนร้ายได้ชัดเจนขึ้น (อินเนส ไบรอัน, 2547) เพราะลายเซ็นอาชญากรรมสามารถนำเสนอด้านพฤติกรรมคนร้ายได้ดีกว่าแผนประทุษกรรม เนื่องจากเหตุผลทางด้านอารมณ์ที่คนร้ายใช้ก่ออาชญากรรมย่อมจะไม่มีวันเปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่แผนประทุษกรรมนั้นอาจจะเปลี่ยนแปลงไปใช้เทคนิคที่ดีกว่าได้เสมอนั่นเอง (Encyclopedia of death and dying, 2017)

บทสรุป

จากความหมายในภาพรวมของแผนประทุษกรรม หมายถึง “สิ่งที่คนร้ายได้กระทำไปเพื่อให้การประกอบอาชญากรรมนั้นสำเร็จ อันประกอบไปด้วย ความต้องการประสบความสำเร็จในการก่ออาชญากรรม การป้องกันไม่ให้มีหลักฐานที่บ่งชี้ว่าตนเองเป็นคนร้าย และการทำให้ประสบความสำเร็จในการหลบหนี โดยแผนประทุษกรรมนี้จัดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ที่คนร้ายสามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา ตามทักษะความชำนาญตลอดจนประสบการณ์ที่เพิ่มมากขึ้นรวมถึงความมั่นใจจากการที่ก่ออาชญากรรมสำเร็จมาแล้ว” และลายเซ็นอาชญากรรม หมายถึง “สิ่งที่คนร้ายไม่ได้ต้องกระทำลงไปเพื่อให้ก่ออาชญากรรมนั้นสำเร็จ แต่เป็นสิ่งที่กระทำไปเพื่อตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกหรือความต้องการด้านจิตใจของคนร้าย หรือความต้องการทางอารมณ์ หรือจินตนาการอันเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงบุคลิกภาพพื้นฐาน รูปแบบการใช้ชีวิต และการพัฒนาความชำนาญของคนร้าย หลักการสำคัญของลายเซ็นอาชญากรรม คือเมื่อปรากฏขึ้นแล้วจะยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลงไปได้ง่ายๆ”

แม้ว่าการวิเคราะห์แผนประทุษกรรมของคนร้าย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเชื่อมโยงคดีในสถานที่เกิดเหตุต่างๆ ก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถนำไปใช้ได้ในทุกกรณี โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับคดีที่เชื่อว่าเกิดจากคนร้ายคนเดียวหรือกลุ่มเดียวกันกระทำ เนื่องจากแผนประทุษกรรมสามารถที่จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา ตามทักษะความชำนาญตลอดจนประสบการณ์ที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงความมั่นใจจากการที่ก่ออาชญากรรมในอดีตสำเร็จมาแล้ว ในขณะที่ลายเซ็นอาชญากรรมกลับสามารถนำเสนอด้านพฤติกรรมคนร้ายได้ดีกว่าแผนประทุษกรรม เนื่องจากเมื่อปรากฏขึ้นแล้วจะไม่มีวันเปลี่ยนแปลงไปได้โดยง่ายเหมือนแผนประทุษกรรม แต่ก็ยังมีข้อจำกัดที่ลายเซ็นอาชญากรรมนั้นอาจจะไม่ถูกแสดงออกมาในการก่ออาชญากรรมทุกครั้ง จึงอาจไม่สามารถนำมาเชื่อมโยงคดีต่างๆ ได้เสมอไป

ในการตัดสินใจว่าสิ่งใดเป็นแผนประทุษกรรมและสิ่งใดเป็นลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้าย ให้ดูจากกระบวนการในการประเมินวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุเป็นหลักว่า สิ่งใดเป็นสิ่งที่กระทำไปเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการก่ออาชญากรรม การป้องกันไม่ให้มีหลักฐานที่บ่งชี้ว่าตนเองเป็นคนร้ายและการทำให้ประสบความสำเร็จในการหลบหนี หรือกระทำไปเพื่อตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกหรือความต้องการด้านจิตใจของคนร้าย เพราะฉะนั้นการพยายามทำความเข้าใจในแผนประทุษกรรมร่วมกันกับลายเซ็นอาชญากรรม จะทำให้สามารถเชื่อมโยงในการสืบสวนคดีต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มากกว่าจะพิจารณาเพียงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นหลัก

ดังนั้น นักสืบสวนสอบสวนที่มีความเข้าใจถึงความไม่หยุดนิ่งหรือความเป็นพลวัตทางด้านจิตใจ ในพฤติกรรมของมนุษย์ (Psychodynamics of human behavior) ก็จะสามารถพัฒนาความรู้พื้นฐานที่สามารถนำมาประยุกต์ไปใช้ได้กับคดีที่มีความคล้ายคลึงกัน เพราะความสามารถในการอ่านสถานที่เกิดเหตุ การวิเคราะห์แผนประทุษกรรมร่วมกับการรู้ถึงลายเซ็นอาชญากรรมของคนร้าย จะสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสืบสวนสอบสวนได้อย่างทรงพลัง ในการคลี่คลายคดีที่มีความรุนแรงหรือสลับซับซ้อนต่างๆ ที่ยังไม่สามารถจับตัวคนร้ายมาลงโทษได้

ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์แผนประทุษกรรมร่วมกันกับลายเส้นอาชญากรรมของคนร้าย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเชื่อมโยงคดีในสถานที่เกิดเหตุ ดังนั้น ในการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมประเภทต่างๆ โดยเฉพาะคดีอาชญากรรมที่รุนแรง (Violent crime) จึงควรต้องระมัดระวังในการพิจารณา โดยคำนึงถึงความเหมือนและความแตกต่างดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการหาเบาะแสทางด้านจิตวิทยาของคนร้าย ตลอดจนนำมาเป็นแนวทางในการประมวลเหตุการณ์ เพื่อเชื่อมโยงอาชญากรรมที่เกิดขึ้น (Crime reconstruction) ได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้นกว่าการอาศัยเพียงการคาดเดาจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่เพียงอย่างเดียว

เอกสารอ้างอิง

กองปราบปราม กองบัญชาการสอบสวนกลาง. (2555). 4dimensions-5 เทคนิคของคนร้าย.

15 สิงหาคม 2560. สืบค้นจาก, <http://www.ดีดี-นิติธรรม-การด.com/imag/4dimensions-2.pdf>
สฤณี สืบพงษ์ศิริ. (2558). การจำลองภาพอาชญากรรมเพื่อเชื่อมโยงเหตุการณ์ในแนวทางด้านนิติวิทยาศาสตร์.

วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 1(1), 7-16

อินเนส ไบรอัน. (2547). *ผ่าสมองคนต้องฆ่า ภาคแรก*. แปลมาจาก Profiling of a Criminal Mind. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

Dan Robb. (2015). Why do certain thieves/criminals intentionally leave some sort of mark or signature behind at the crime scene?. Retrieved August 10,2017, <https://www.quora.com/Why-do-certain-thieves-criminals-intentionally-leave-some-sort-of-mark-or-signature-behind-at-the-crime-scene/answer/Dan-Robb-2>

David Webb. (2012). Profiling Methodology. Retrieved August 10,2017, from <http://www.all-about-forensic-psychology.com/psychological-profiling.html>

Douglas&Munn. (1992).Violent Crime Scene Analysis: Modus Operandi, Signature, and Staging. Retrieved August 10,2017, from <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/Digitization/134597NCJRS.pdf>

Encyclopedia of death and dying. (2017). Serial Killers. Retrieved August 10,2017, from <https://www.deathreference.com/Py-Se/Serial-Killers.html>

Jennifer Chase. (2011). Offender's Signature vs. Modus Operandi. Retrieved August 10,2017, from <https://authorjenniferchase.com/2011/06/22/offender%E2%80%99s-signature-vs-modus-operandi>

Newton Michael. (2000). *The Encyclopedia of Serial Killers*. New York: Checkmark Books.

Rebecca Taylor LaBrode. (2007). Etiology of the Psychopathic Serial Killer: An Analysis of Antisocial Personality Disorder, Psychopathy, and Serial Killer Personality and Crime Scene Characteristics. Retrieved August 10, 2017, from <https://btci.stanford.clockss.org/cgi/reprint/7/2/151.pdf>

Ronal M.Holmes and Stephen T.Holmes.(2009). *Profiling violent crimes: An investigative tool*. 4th ed.Los Angeles:SAGE Publicatioins,Inc.

Scott A. Bonn. (2015). Serial Killers: Modus Operandi, Signature, Staging & Posing Understanding and classifying serial killer crime scenes. Retrieved August 10, 2017, from <https://www.psychologytoday.com/blog/wicked-deeds/201506/serial-killers-modus-operandi-signature-staging-posing>

Vernon J.Geberth. (1995). The “Signature” Aspect in Criminal Investigation. Retrieved August 10,2017, from <http://www.practicalhomicide.com/articles/signature.htm>